

BANSKÁ ŠTIAVNICA A HISTORICKÝ VÝZNAM CINTORÍNOV

Mgr. Nadežda Babiaková
prednostka, Mestský úrad Banská Štiavnica

Resumé

The history of Banská Štiavnica also includes cemeteries of the town. From the point of view of historical importance among the most significant cemeteries are: Frauenberg Cemetery, Evanjelic Cemetery over Klopačka, Cemetery behind Piarg Gate – Necropoli Cemetery, Lazaret Cemetery, Cemetery below New Castle, Bell Hillock Cemetery, Jewish Cemetery and cemeteries in Štefultov community. The above cemeteries are the rest places of people who participated in development of the town and made up its history. They are the places of rest of outstanding professors, specialists from the field of mining, metallurgy, mineral processing, forestry, science, writers and men of letters, personalities of social, cultural and political life of the town. The cemeteries in Banská Štiavnica belong by its architecture and social life to the history of the town, they are a testimony of people who lived, worked and participated in development of Banská Štiavnica as well as of people the fates of which were connected with this town.

Pohľad na mesto a Starý zámok. (Foto L. Gressnerová)

Banská Štiavnica, starobylé banícke mesto, bolo v roku 1993 zapísané na Listinu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Mesto s osobitným fenoménom viacerých historických pamiatok patrí z historického hľadiska nielen k najvýznamnejším mestám na Slovensku, ale aj vo svete. Veľký význam pre Banskú Štiavnicu malo rozhodnutie panovníčky Márie Terézie z 13. decembra 1762 o zriadení Baníckej akadémie, ku ktorej bol neskôr pripojený Lesnícky ústav, ktorá je považovaná za prvú vysokú školu technického charakteru na svete. V období rozmachu bola Banská Štiavnica po Bratislave druhým najväčším mestom. K histórii Banskej Štiavnice patria aj banskoštiavnické cintoríny. Z hľadiska historického významu medzi najvýznamnejšie patria:

- ☐ Cintorín Frauenberg,
- ☐ Evanjelický cintorín nad Klopačkou,
- ☐ Cintorín za Piargskou bránou – Panský cintorín,
- ☐ Cintorín Lazareť,
- ☐ Cintorín pod Novým zámkom,
- ☐ Cintoríny Zvonový vršok,
- ☐ Židovský cintorín,
- ☐ Cintoríny v miestnej časti Štefultov.

Práve tieto cintoríny sú posledným odpočinkom ľudí, ktorí sa podieľali na rozvoji mesta a tvorili jeho dejiny. Tu odpočívajú významní profesori, odborníci z oblasti baníctva, hutníctva, úpravníctva, lesníctva, prírodných vied, spisovatelia a literáti, osobnosti spoločenského, kultúrneho a politického života mesta. Cintoríny v Banskej Štiavnici architektonicky a spoločensky patria k histórii mesta, sú svedectvom o ľuďoch, ktorí žili, tvorili a podieľali sa na rozvoji mesta Banská Štiavnica, ale aj o ľuďoch, ktorých osud bol spätý s týmto mestom. Mesto Banská Štiavnica ako správca cintorínov tieto architektonicky jedinečné pohrebiská chráni aj miestnou legislatívou na úrovni mestského zastupiteľstva. Hroby významných osobností sú chránené osobitným režimom a sú zaradené do zoznamu kategórie chránený hrob na území mesta Banská Štiavnica. Mesto má schválené Zásady pre určovanie chránených hrobov na území mesta a odborné zhodnotenie osobností alebo stavby. Na základe uvedených zásad ich realizuje historicko-dokumentačná komisia, ktorá návrh predkladá na schválenie mestskému zastupiteľstvu. Zámerom mesta je zachovať tieto architektonicky cenné cintoríny a ochrániť hroby významných osobností pre budúce generácie. Vzhľadom na uvedené sa mesto zapojilo do projektu Historické cintoríny v kontexte kultúrneho dedičstva, ich ochrana a rehabilitácia na príklade cintorínov Zvonový vršok v Banskej Štiavnici. Cieľom je spolu s odborníkmi z oblasti architektúry, dizajnu, etnológie, histórie, ako ďalšími vysokoškolskými odborníkmi na príklade cintorínov Zvonový vršok navrhnuť parkovú úpravu tohto priestoru so zachovaním hrobových miest a významných architektonicky cenných zvoníc, ktoré sú súčasťou areálu cintorínov Zvonový vršok.